

1 Koje vrste mjera postoje?

U Poglavlju 15. švedskog Zakona o sudskom postupku („rättegångsbalken”) propisane su osnovne odredbe o zaštitnim mjerama u građanskim predmetima. Opće je pravilo da niti jedna izvršna mjera koja se odnosi na građanskopravni zahtjev ne može biti provedena dok sud ne donese odluku. Odredbe koje se odnose na zaštitne mjere iznimka su od tog pravila. Općenito je cilj zaštitnih mjera osigurati da stranka koja nije uspjela u postupku učini ono što se od nje traži budućom sudskom odlukom.

Najčešća je zaštitna mjera *zapljena*, što znači da podnositelj zahtjeva može preuzeti vlasništvo nad imovinom druge stranke ili na neki način može osigurati da se drugoj stranci oduzme pravo raspolaganja tom imovinom.

U skladu s Poglavljem 15. Odjeljka 1. švedskog Zakona o sudskom postupku, zapljena se može odobriti kako bi se osiguralo izvršenje sudske odluke koja se odnosi na zahtjev. Opće je pravilo da zapljena u skladu s tom odredbom mora biti izvršena na način da se od dužnika oduzme imovina u vrijednosti iznosa potraživanja. U iznimnim slučajevima u odluci može biti navedeno koja imovina može biti predmetom izvršenja.

Zapljenu je moguće naložiti i kako bi se osiguralo buduće izvršenje sudske odluke koja se odnosi na *vrhovno pravo na određenu imovinu* (Poglavlje 15. Odjeljak 2. švedskog Zakona o sudskom postupku). Primjeri takvih sudskih odluka oni su koji uključuju odluke u smislu da tužitelj ima vrhovno pravo na određene udjele i odluke u smislu da tuženik mora odmah predati udjele.

U Poglavlju 5. Odjeljku 3. švedskog Zakona o sudskom postupku postoji opća odredba o pravu suda *da propiše odgovarajuću mjeru* kako bi se zaštitila prava podnositelja. Ta se odredba primjenjuje primjerice u slučaju privremenih mjera. Smatra se da se ta odredba primjenjuje i na zahtjev za potvrdu da tuženik nema pravo raditi s određenom robom navedenom u odredbi o tržišnom natjecanju.

Osim toga, u skladu s Poglavljem 15. Odjeljkom 4. švedskog Zakona o sudskom postupku, sud može u slučajevima vrhovnog prava na određenu imovinu donijeti odluku o *povratu rasprodane imovine itd.*

Osim toga, u Poglavlju 15. Odjeljku 5. pododjeljku 3. švedskog Zakona o sudskom postupku navedeno je da se u određenim okolnostima može odrediti privremena zaštitna mjera.

Nadalje, postoje i posebne odredbe o zaštitnim mjerama u nekim posebnim područjima, npr. patentnom pravu.

2 Pod kojim se uvjetima takve mjere mogu naložiti?

2.1 Postupak

Odluke o zaštitnim mjerama donosi sud dok je u tijeku sudski postupak. Ako sudski postupak nije u tijeku, odredbe koje se primjenjuju na nadležnost suda u načelu su iste kao za građanske predmete općenito.

Sud ne može samostalno postaviti pitanje zaštitnih mjera. U tom je slučaju uvjet da zahtjev mora podnijeti stranka koja želi donošenje takve odluke. Ako sudski postupak nije u tijeku, zahtjev je potrebno podnijeti u pisanom obliku.

Ne postoji zahtjev da podnositelja zahtjeva mora zastupati odvjetnik. Sudski su postupci na švedskim sudovima besplatni, osim pristojbe za pokretanje sudskog postupka koja trenutačno iznosi 450 SEK (oko 50 EUR).

2.2 Glavni uvjeti

Kako bi mogle biti određene mjere u skladu s Poglavljem 15. Odjeljcima 1. – 3. švedskog Zakona o sudskom postupku („rättegångsbalken”), uvjet je da glavna pitanja (npr. zahtjev u skladu s Odjeljkom 1.) *moгу i sama biti predmetom sudskog postupka ili preispitivanja u okviru sličnog postupka*. Potonje uključuje arbitražne postupke.

Vrhovni sud („Högsta domstolen”) presudio je da se zapljena ili druge zaštitne mjere u skladu s Poglavljem 15. švedskog Zakona o sudskom postupku mogu odrediti i u odnosu na *zahtjeve koje mora rješavati strani sud* ako je odluku suda moguće izvršiti u Švedskoj.

Za određivanje zapljene u skladu s Poglavljem 15. Odjeljcima 1. – 3. švedskog Zakona o sudskom postupku moraju biti ispunjeni sljedeći uvjeti:

Jedan je zahtjev da podnositelj mora dokazati *da postoji vjerojatnost za potraživanje protiv druge osobe* te da se može pretpostaviti da to može biti predmetom sudskog postupka ili preispitivanja u okviru sličnog postupka.

Podnositelj zahtjeva mora dokazati i da *„postoji razuman strah”* da će druga stranka, bijegom, uklanjanjem imovine ili nekim drugim postupkom, izbjeći obvezu plaćanja duga (Odjeljak 1.), da će druga stranka ukloniti, znatno oštetiti ili na neki drugi način raspolagati imovinom na štetu podnositelja (Odjeljak 2.) ili da će druga stranka, sudjelovanjem u određenim aktivnostima ili poduzimanjem ili nepoduzimanjem određenih radnji, spriječiti ili onemogućiti podnositelja u ostvarivanju njegovih prava ili znatno umanjiti vrijednost imovine (Odjeljak 3.).

Kako bi se mogla odrediti privremena mjera, mora postojati i rizik od štete u slučaju odgode. To znači da bi izvršenje odluke bilo ugroženo ako se mjera odmah ne odobri bez saslušanja druge stranke. Ako se mjera na taj način odobri, odluka se šalje strankama i tužitelj mora dati svoj komentar na odluku. Ako su zaprimljeni takvi komentari, sud mora odmah preispitati je li moguće održati tu mjeru.

I konačno, mjera se može odobriti samo ako podnositelj dostavi *jamstvo* za štetu koja bi se mogla nanijeti drugoj stranci. Ako podnositelj ne može dostaviti jamstvo ali, istovremeno, dokaže da ima posebnu osnovu za svoj zahtjev, sud ga može osloboditi obveze davanja jamstva.

3 Predmet i priroda takvih mjera?

3.1 Koja vrsta imovine može podlijegati takvim mjerama?

Izvršenje odluka o *zapljeni za potraživanja* sastoji se od oduzimanja imovine do određene vrijednosti. Općenito se ista načela primjenjuju na izvršenje kao i na ovrhu. Međutim, nije dopuštena prodaja imovine.

U načelu se bilo koja vrsta imovine za vrijeme izvršenja može oduzeti. Imovina može biti pokretna i nepokretna.

Neku imovinu nije moguće oduzeti. To se odnosi na „osobnu imovinu”, što znači, *između ostalog*:

odjeću i druge predmete namijenjene za osobnu uporabu dužnika, do razumne vrijednosti

namještaj, kućanske aparate i drugu opremu koja je nužna za kuću i vođenje kućanstva

alate i ostalu opremu koja je dužniku potrebna za rad ili za stručno osposobljavanje

osobne stvari, npr. medalje i sportske nagrade koje za dužnika imaju toliku osobnu vrijednost da bi ih bilo nepošteno oduzeti.

Imovina može biti zaštićena i posebnim propisima. To može, primjerice, biti slučaj s oštetom.

Zapljenjena radi potraživanja ne može se primijeniti na plaću itd. prije nego što je ona isplaćena i prije nego što se može oduzeti.

3.2 Koji su učinci takvih mjera?

Kada je imovina zaplijenjena *radi dugova*, tuženik ne smije prenijeti imovinu ili s njome raspolagati na neki drugi način na štetu podnositelja zahtjeva. Švedska služba za izvršenje („Kronofogdemyndigheten”) može, međutim, dopustiti iznimke od zabrane raspolaganja ako postoji posebna osnova. Svako raspolaganje koje je protivno zabrani može uzrokovati kaznenu odgovornost.

3.3 Koliko dugo takve mjere vrijede?

Kada je odobrena mjera u skladu s Poglavljem 15. Odjeljcima 1. – 3. švedskog Zakona o sudskom postupku, podnositelj mora pokrenuti postupak u vezi s tim pitanjem u roku od mjesec dana od donošenja odluke, ako postupak već nije pokrenut. Ako će se zahtjev preispitivati u okviru drugog postupka, podnositelj mora poduzeti mjere propisane za taj postupak.

Ako je mjera odobrena **privremeno**, odluka se mora dostaviti strankama i tuženiku se mora naložiti da dostavi svoje očitovanje. Ako je takvo očitovanje zaprimljeno, sud mora odmah preispitati je li moguće održati tu mjeru.

Ako je, nakon donošenja mjere, dostavljeno osiguranje kojim se ispunjava svrha mjere, mjera mora odmah biti povučena.

4 Je li moguća žalba protiv takve mjere?

Pitanje u vezi sa zaštitnim mjerama mora biti riješeno odlukom kada se javi kao pitanje u postupku tijekom suđenja ili kada je pitanje zaštitne mjere neovisno pitanje.

U obje se situacije osoba na čiju je štetu ta odluka donesena može protiv te odluke žaliti. Osoba koja se želi žaliti na odluku okružnom sudu („tingsrätt”) mora to učiniti pisanim putem u roku od tri tjedna od datuma donošenja odluke. Ako odluka nije donesena na raspravi niti je na ijednoj raspravi najavljeno kada će biti donesena odluka, rok žalbe računa se od datuma kada je podnositelj žalbe primio odluku. Žalba mora biti upućena žalbenom sudu („hovrätt”), ali se mora podnijeti okružnom sudu („tingsrätt”).

Ako je okružni sud odbacio zahtjev za zaštitne mjere u građanskom predmetu u skladu s Poglavljem 15. švedskog Zakona o sudskom postupku („rättegångsbalken”) ili je ukinuo odluku o takvoj mjeri, žalbeni sud može odmah dopustiti primjenu mjere do daljnje obavijesti. Ako je okružni sud odobrio takvu mjeru ili objavio da se odluka može izvršiti iako još nije pravomoćna i konačna, žalbeni sud može odmah odlučiti da se odluka okružnog suda ne može do daljnjega izvršavati.

Posljednji put ažurirano: 06/09/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJNI-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.